

Tann góða vónin

Nøkur orð í samband við at William Heinesen fylti 88 ár tann 15. januar.

Tann 15. januar fylti William Heinesen 88 ár og tað er tí orsök til at steðga eitt sindur á og dvelja eitt lítið bil við tann tyding hesin listamaðurin hevur fyrri øll tey mongu innan- sum uttanlands, ið hava notið gott av hansara fjølbroytta skapanarvirksemi.

Hetta er ein sera stórur og umfatandi spurningur, sum vit bert leysliga eru før fyrri at nema við her. Tá William Heinesen er vorðin so væl umtóktur, so hevur hetta nakað at gera við, at skaldskapur hansara í bundnum eins væl og óbundnum formi ofta snýr seg um evni og spurningar, sum viðkoma øllum menniskjum. Skaldskapur Williams er av bókmentafroðingum ofta flokkaður í tann bólk, sum verður nevndur „fabulerandi realisma“, og verður hann tá mettur javnt við tann nobelhejðraða Gabriel Marqués. Hetta er ein skilagóð samanbering. Bæði skriva teir um verulig og sera ítökilig fyrbrigdi, hendingar og menniskju, men hetta verður gjørt á ein

fabulerandi ofta eitt sindur ævintýrkendan hátt.

Eitt, sum eyðkennir bókmentir Williams er ein djúp samkensla við øllum, sum livir og grøi — og fram um alt ein djúpur ektaður tokki til menniskjuna — kanska serstakliga til tey, sum víkja eitt sindur frá teimum normum og reglum, sum borgarliga samfelagið setir fyrri menniskjaligum virksemi. Ofta eru hesi listafólk, sum veita sínum medmenniskjum stóra lukku og gleði, samstundis sum tey virka sum ein avbjóðing til teirra, sum misnýta menniskjuni, vilja hava vald yvir menniskjunum, vilja kúga tey við religiøsum ella politiskum vápnum.

Vit finna hesi evni viðgjørt í Den Sorte Gryde, De fortabte Spillemand og í Yrkingasvunnum. Í stórverkinum Det gode Håb hevur William á spennandi og hugtakandi hátt avmyndað bardagan millum tað góða og tað ónda — millum fascismu og tað menniskja, sum ikki uttan viðari letur seg kúga. Bókin er, umframt at vera ein

Foto: Kalmur

William júst fyltur 88 ár

Ratio, Avidus og Caritas

Til Ole Wivel

Ratio, Avidus og Caritas — disse tre guddomme råder for det historiske verdensforløb.

Vældig er Ratio, fornuften, snildet, den store konstruktør, udgrunderen af vognen og båden, datamaskinen, atomkraftværket og den planetariske raket.

Vældigere er Avidus, havesygen, imperialismens og krigens indpisker, protektor for genocidiet, forføjereren over dommedagsmaskinen.

Vældigst er dog Caritas, den anonyme, næsten usynlige, men dog allestedsnærværende — den stille væverske hvis nådige hænder væver vort skrobelige men uvisnelige håb.

sera spennandi søgulig skaldsøga, eisini ein søga um hvussu tað góða vinnur á tí ónda, hvussu tey kúgaðu fyrr ella seinni vinna á teimum, sum kúga tey — ella kanska beinari, hvussu stóran tyding vónin um, at tað fer at eydnast, hevur. Tann góða vónin er eitt tyðandi evni í øllum skaldskapi Williams og vit finna hana bæði í yrkingum og í prosaverkum hansara.

Tann, sum gjølla lesur skaldskap Williams, varnast, at hann mangan letur grimar og skakandi hendingar fara fram í stuttsegum og skaldsegum, men tann humoristiski dāmur, ið oftast liggur yvir frá-

segum hansara og ikki minst sjálvur tann humoristiski frásøguhátturin ger, at tað ikki verður motimikið at lesa hansara verk.

Tað er kanska júst hesin tátturin av skaldskapi Williams, ið hevur gjørt, at einstøk fólk í Føroyum hava misstilt hann og hildið hann gjørt gjøldur burtur úr sínum landsmonnum. Williami tørvar ongan advokat og ongar umberingar, men tað eigur tó at verða víst á, at hesi, sum ofta hava farið illa við honum, al oftast púra hava misstilt hansara skaldskap. William hevur ongantið gjørt gjøldur burtur úr nøkrum menniskja og

slættis ikki nøkrum landsmanni. Men hann hevur sum tann sanni listamaður hann er við sínum skaldskapi og síni myndlist avdúkað opinberligar hyklarar, ið mangan misnýta átrúna til formyndari og til at fáa vald á menniskjum. Hevur nakar prædikumaður ella blaðstjóri fingið ilt av hesum, so er tað tí, at hann við røttum hevur kent seg raktan.

Listaliga stóði Williams er tann gamla Havnin. Hadað gongur hansara verð og tað tykist ofta, sum skaldsegurnar og stuttsegurnar fara fram í tí gomlu Havnini. Nógvir av persónum hansara hava

fyrirmyndir í gomlum havnarfólkum. Tað er heldur eingi ivi um, at William ber stóran tokka til tann gamla býin og tey gomlu í hesum býi. Hinvegin eru tey evni, ið William víðger í sínum skaldskapi, universel ella alheimslig og tað er júst hetta sum ger William til ein listamann av altjóða formati.

Tað er hetta kynstrið at evna sína alheimsligu list úr sínum føroyska jørdildi, ið ger William til ein sannan og ektaðan listamann — ein listamann, sum fólk hava fingið tokka til uttan mun til, um tey bágva í New York, Moskva, Keypmannahavn, Nuuk, Berlin ella í Havn.